



## דבר תורה לפרשת מטות מסעי

### מאת החייל הקדוש עמיחי רובין הי"ד

סיכום על פי שיעור של הרב עוזי חובב בשיחות הרצי"ה קוק זצ"ל

בפרשת מסעי מזכיר הרצי"ה את הגמרא במסכת שבת: אמר אביי, כשאני רואה תלמיד חכם שמסיים מסכת אני עושה יום טוב לחכמים (בסעודה ומאכלים טובים) ונקראת סעודת מצווה. כמו כן, כאשר מסיימים חלק של התורה יש לציין זאת בשמחה. הרצי"ה קורא פה לספר במדבר - ספר העוסק בדבר ה' ההולך איתנו בדרך. לא בדרך עצמה מתעסקים, אלא בעומק הגדול שטמון בה. שהרי, כיוון שהקב"ה שם אותנו בעולם הזה אז מובנה וברור שתהיה דרך, וברור גם שהיא תהיה לא פשוטה. וכיוון שריבנו של עולם יצר אותנו עמו וצאן מרעיתו, לא יכול להיות שבחיבור שלנו לעולם הזה יהיה חלק בו הקב"ה לא נמצא, אין מציאות כזו. בכל מקום שריבנו של עולם שם את עם ישראל, בכל מקום (!) הוא נמצא איתנו שם, והוא מדבר אתנו בדרך.

הרמב"ם למשל כותב בהלכות דעות, בפרק רביעי שעוסק בענייני רפואה, ואומר שם: כיוון שאדם צריך לעבוד את השם בשלימות עם כל כוחותיו ושאפיותו, ומי שחולה לא יכול לעבוד את השם, יש צורך לכתוב פרק איך שומרים על הבריאות. זהו פרק רוחני ולא רפואי.

כיוון שבעולם הזה יש דרך, צריך לרשום ספר על איך עובדים את השם בדרך כי צריך לעבוד את השם בשלימות. לכן הקב"ה כותב את ספר במדבר. ואם יבוא אדם ויאמר שהוא לא צריך לדעת איך שומרים על הבריאות, אז יש לו חוסר הבנה נורא באיך חי האדם. זה כמו אדם שיוצא למדבר ללא מים - איך הוא יכול לעבוד את השם אם הוא חסר את הדאגה לגוף כך שהנשמה תוכל להופיע בו בכל הכוחות? לכן אנחנו שמחים בסוף ספר במדבר. אשרינו שהקב"ה לא זרק אותנו בעולם מסובך בלי לכתוב לנו ספר הדרכה.

מזה שאנחנו שומעים איפה נופלים, אנחנו שומעים לאיפה לא הולכים.

תורת השם תמימה, ודווקא כשהיא תמימה היא משיבת נפש. אומר הרצי"ה, הדבר הראשון הוא שתשמיע לאוזניך מה שאתה מוציא מפיך. אמירה זו של הרב, היא לא רק אמירה בענייני תפילה שאדם צריך לשמוע מה הוא מתפלל. אומר הרצי"ה דברים חריפים ביחס לדיבור בכלל - אם כבר אנחנו מדברים צריך להוציא מהפה דברי אמת ולהקשיב להם. דברי אמת זה דברי אלוקים אמיתיים, לא מזויפים ולא מסופקים. כשאדם מקשיב לתפילתו - הוא מדייק, מקשיב ללימודו - הוא מדייק. כך החיים מתמלאים אושר ונעימות. לעומת זאת, כאשר יש מיעוט של תורה אז אין שימת לב. כי כדי לשים לב צריך להיות מלא בתורה שמדברת על כל שלב ועל כל מהלך. ורק אם למדת תורה הרבה והקשבת לה, תדע מה לעשות בכל מצב ובכל אירוע.

אנחנו צריכים לדעת איך השם בונה את עולמנו, לדעת שגם בדרך וגם במסתרים השם הולך איתנו. זאת תשובה שפותרת מיליארד שאלות רק למי שלומד תורת השם תמימה...

אנשים שלא מצאו בתורה אמת, חייהם אינם חיים. תורת השם כשהיא תמימה היא משיבת נפש, כשהיא מסופקת ולא מאומתת זה לא טוב. רבי יוחנן כאשר היה רואה נמלה היה אומר מה גדלו מעשיך השם. למה? שהרי נמלה זה חומר. וכשאתה מסתכל על החומר הזה ורואה שפתאום הוא מתחיל לזוז. ולא סתם לזוז, אם שמת לה מכשול היא פונה לעקוף אותו. וואו! בתוך דבר כזה קטן איזה כוח של חיים קיים. יש לה אינסטינקט לזהות לאיפה הולכים ומאיפה עוקפים. אבל, אצל האדם כוח החיים לא מתבטא באינסטינקט,



זו רמה נמוכה. אצל עם ישראל כוח החיים מתבטא בשכל, ב"אתה חונן לאדם דעת". יש גם אינסטינקט, אבל לא הוא מה שמניע אותנו. הקב"ה הוא "רופא כל בשר ומפליא לעשות", שקושר רוחני בגשמי. הקב"ה נקרא "מלך חפץ בחיים", הוא לא רק חי, אלא גם חפץ בחיים. אז התורה, דבר השם, מלמדת אותנו איך מחברים רוחני וגשמי.

הקב"ה נמצא גם "בשבתך בביתך" וגם "בלכתך בדרך". כי החידוש של האדם הוא שהרוח מחוברת אל הגוף. יש רוח של בית ויש רוח של דרך. מי שהרוח שלו לא מחוברת לגוף אין לו חיים, למרות שיש לו דרך. זה כמו נמלה שלא יכולה ללכת לא ימינה ולא שמאלה, היא כבר מתה. כוח החיים שלה לא אפקטיבי ... לכן יש חומש שלם שמדבר על איך שומרים על הקשר החשוב וההכרחי הזה גם בהיותנו בדרך.

אחרי סיכום המסעות, יש ציווי שעליו כותב הרמב"ן את מצוות יישוב ארץ ישראל. "והורשתם את הארץ" - לא רק אז אלא תמיד! תמיד אתם השולטים ואתם הכובשים. ומזהיר הקב"ה ואומר "ואם לא תורישו את יושבי הארץ מפניכם... וצררו אתכם", אתם תסבלו. כי מי שנותן לגויים מדרך רגל בארץ ישראל בתור בעל הבית, הם יוצאים עליו למלחמה.

לכן הרמב"ן כותב זאת, כי בסוף פרשת מסעי כבר נכנסים לארץ, לעבר הירדן המזרחי. גם שם יש עבודה, קודם כל ריקון העבודה זרה, שלא לתת להם שום מקום על אדמת ארץ ישראל. ורק אחרי שניקית את הארץ, כשכל ארץ ישראל נקייה, מגיעה פרשה מאוד מוזרה - פרשת רוצח בשגגה ודין ערי מקלט.

יש בעם ישראל נפילות. לא רוצח במזיד חלילה אלא בשגגה. אבל עם זה, עם ישראל הוא עם אחד, "אתה אחד ושמן אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". מה זה בא ללמד? שאחרי שירדו לגלות ויצטרכו לשוב ארצה יהיה להם וורט - שעם ישראל לא ישוב ארצה כל עוד יהיו בעם ישראל אנשים מגושמים. רק כשכולם יהיו רוחניים, טהורים ותמימים. האם באמת רק אז יוכלו לשוב ארצה? אומר הרצי"ה שבפרשת ערי מקלט כתוב ההפך. כתוב שכאשר נכנס לארץ ישראל צריכים להקים ערי מקלט. למי? לצדיקים טהורים? בשבילם לא צריך. אלא הכוונה בזה שכשנקבצים הכוחות - להיות גוי אחד בארץ, יכול להיות שישנם גם אברים שאינם שלמים שהם לא בדיוק נקיים וטהורים, אלא שבלעדיהם אין גוף. אז שמים אותם בערי מקלט בארץ ישראל. הם שייכים אלינו, הם חלק בלתי נפרד מאיתנו. לא ברור מי המציא את ההמצאה הזו שנחזור לארץ ישראל רק כאשר כולם יהיו כשרים? להיפך, פה בארץ ישראל לאט לאט יתחבר העם ויתקדש העם. ככה נכנסים לארץ, עם ערי מקלט. ערי מקלט הן לא רק מקום, ערי מקלט מיועדות לציבור מסובך שמקומו איתנו. לא אומרים ליהודי מסובך לעזוב את הארץ!

פרשייה נוספת היא על 'בנות צלופחד' -

גוי אחד בארץ הוא הבסיס, לכן צריך את כולם. אבל כל איבר צריך להיות במקומו שלו. זה לא סתם אוסף של איברים. ובשביל שכל איבר יהיה איבר שלם הוא צריך חבל ארץ משלו, אליו הוא שייך. ביחס לבנות צלופחד אנחנו רואים שאמנם אנחנו לא כופין על שידוכים, אבל דבר אחד אנחנו מבקשים - שידוכין בתוך השבטים. "שלא תיסוב נחלה לבני ישראל ממטה למטה". זה בגלל שכל איבר צריך את האופן המיוחד שלו, לכן עליו להישאר באותו המקום המיועד לו. אבל באותה נשימה גם אומרים "לשוב בעיניהם תהיינה לנשים"... אפילו בלעם הרשע רואה את ישראל "שוכן לשבטיו", דגל מעל כל מחנה. זאת אחדות אמיתית, לא ערבוביה. כשכל שבט נראה בפאר שלו, אז "ותהי עליו רוח". כשכל יהודי בארצו וכל שבט בחלקו "ותהי עליו רוח אלוקים". ככה מסתיים ספר במדבר, זה אקורד הסיום.

יבנה בית המקדש במהרה בימינו, אמן.

תמיד פרשת מסעי תהיה בבין המצרים. ככה יוצאים מן המיצה, ככה עולים אל ההר.

